Béres Attila

Selyemvirág

Magának egy idősebb, tapasztalt férfira van szüksége, kezdte a drámaíró, aki most operettel próbálkozott. A zöldszemű lány felnézett a büfé félhomályából a mennyezeti bukóablakra: *hányszor hallottam én már ezt ...*

Aznap, amikor szoknyát vett, rövidet és hozzá sakktábla mintájú harisnyát, magamagán kívül mindenki tudta, hogy valakinek a kedvéért van ez így. A férfi ...

A szerelem öröme nem a végrehajtott aktusból kicsikarható orgazmus, a kielégülés másodpercei, sőt, az mit sem ér, ha nem gyűjti magába a nagyítólencse módszerével fókuszált valamennyi világörömöt, múltat és jövőt, a teremtés előtti gomolygó izzást és a világ elmúlása utáni hideget. (Mert hiszen persze hogy volt izzás a teremtés előtt, nem Anyagot teremteni volt kunszt a világ valahány istenének, hanem megformálni azt a másfajta rendet, amely teret tud adni az embernek, a mozgás, a kifejlődés lehetőségét és a legrafináltabban gyűlöletes gonosz találmányt, ami csak istentől kitelhet: az időt. Nem a szándék, hanem a módszer tekintetében voltak vitái Zeusznak, Allahnak, Isten Egy-Kettő-Három-Tizenháromnak – és még megnézhetjük akármelyik összeszámolhatatlant.)

Egy szomorú rózsa rákötve a színészház 17. cellájának ajtókilincsére, rajta kis levél egyetlen szó. A cetli elázott, az írás elmosódott: türelem? szerelem? milyen verem?

Ez évekkel később volt. A büfé ugyanaz, de a férfi szemében már nincs a vágy csillogása. Amikor rádöbbent, hogy a vágy nem több kíváncsiságnál, és ez a kíváncsiság is csupán azt a nehezen leplezhető erőlködést takarja, hogy megmutassa, senkire nincs szüksége, mert *mindent tud már a világról, amit meg nem, azt nem is érdemes kutatni.* Micsoda ordítóan olcsó közhely, mégis mennyien alkalmazzák.

Idő. A lány arca megereszkedett. Szája szélén ránc mélyült, hogy ez ne tegye kiszolgáltatottá, mindig mosolyognia kellett volna. Igen a művirág.

Tudtad, hogy én?

Azt hittem, valaki rossz tréfát űz. Hiszen utálom a művirágot.

Nem művirág. Selyem. Selyemvirág, igazi selyemből készült.

Az nem úgy van. Merő sznobéria, a legalantasabb. – Köszönöm. – Nem neked szól. Te csak felvetted, mint egy fölösleges gesztust. Hallottad valakitől egy füstös félhomály mélyéről, és elég eredetinek tűnt. Bon mot, de nem annyira. A mások véleménye, a meg nem szenvedett tudás lóg az emberen, mint az apu kabátja. Akik nem szeretik a művirágot, könyvet

olvasnak mű-valósággal megtöltöttet, moziba járnak, ami minden művészetek, mit művészet, minden emberi tevékenység legszánalmasabb művirágját tálalja eléd. S a filmet habosítják, értelmezik, mesélik lelkendezve. Kritizálják, elemzik, esszét írnak róla, kategorizálják, rangsorolják, fesztivált rendeznek neki. Könyvekbe, gyűjteményekbe hordják. Sőt. Itt, ahol ülünk, nézz szét! Nézd a tánckar harsány művirágait. Vagy szerinted, ezek itt ÉLNEK?

A színház büféjében a táncosok és kórus asztala felől harsány, erőltetett nevetés harsant, még ebből is kirítt egy fekete, mandulaszemű lány kétségbeesett, fülsértő feltűnési művirág trillázása. Elnyújtott sikoly.

EZEK ÉLNEK? Kérdezte újra a férfi.

A művirágot persze kidobtam. A férfi nem tudta, az elutazás estéjén otthagyott szerencsétlen műanyagrózsát a lány nemcsak kidobta, de másnap szemrehányásokat tett egy színésznek, aki vendégművészként nagyon ambicionálta *kakasos helyét, s* a társulat női tagjait lényegében kivétel nélkül avanzsálta. Akkor már negyedik hónapja volt a színháznál, leltára a végéhez ért, kezdett áttérni a ruhásokra, öltöztetőkre, asszisztensekre. Még egy szezon, mondta a főrendező, és nemet vált, majd az asztalosok és a keménykötésű díszítők kerülnek sorra.

Az ambiciózus színész minden Rómeóságot bedobott a lánynál, hogy végül szerezzen magának egy fáradságos, kudarcos éjszakát, a lánynak pedig, ki nem volt még rafinált, gyógyíthatatlan bizonytalanságot a társas élet mibenlétéről különösen a szexualitás tekintetében.

Ez mind állat mondta Gabcsika, a százkilós takarítónő, ki a békevilágban a fejlődő Kassa, Nagyvárad, Munkács és minden elszakadt peremek színházaiban még Normát énekelte.

Mit akarsz már folyton attól a szerencsétlen művirágtól? A mondat durvasága váratlanul érte a férfit. Hogy kell ott lenni *más valaminek* is. Író vagy, legalább találj ki valamit.

A sakkos harisnyád van rajtad. Kis csönd után mondta ezt a férfi, hogy tompítsa a feszültséget. *Az volt legfelül a fiókban. Nem is tudtam, hogy jössz.* Támadás-védekezés, a lány készlete nem túl bonyolult.

Egy harisnya nem szokott kibírni négy évet. Akkor, a csendesen megbukott operett bemutatója utáni estén is viselte, és nagy lelki elmélyülések közepette a férfi gyalogként eljutott a négyzetmintás harisnyán a D 4-ig, de a sötét királynő, az E 8 elérhetetlenül távoli maradt.

Menj, hódítsd vissza a feleségedet, parányi gyűlölet vezette a mozdulatot, amivel leparancsolta a férfi kezét a tábláról, mely alatt eleven combja forrósodott.

Megint a jelen. Újabb kacagás a másik asztal felől, és egy pimasz hang: Kisdóczy, nem jössz át?

Azt mondtad, legyek orvos. Ambíció, ambíció. Meg hogy beviszel a Nemzetihez asszisztensnek. Meg hogy jövőkép kell. Hogy itt meghalok. Aztán otthagytál.

Indiába készültem, mondta a férfi. Áttértem prózára. Az tisztább. A következő könyvem rólad szól.

A lány végigsimított sakktábla mintájú harisnyás combján. Olyan valószínűtlen volt ez így.

Otthagytál – ismételte.

A szerelem nem a csábítás beteljesedése. Krúdy ezt jobban csinálta. Ezt is. Vajon mely hétköznapi olvasó veszi észre az olvasmány alapján, hogy Szindbád az áldozat. A férfi hátradőlt a kényelmetlen széken. Megint itt van egy vendégművész. Itt lesz tavaszig. Jövőre azt a megélhetési gyerekdarabot másik színháznak kell adnom, gondolta a férfi. Öt év múlva megint erre járok, ez itt lesz, örökös asszisztens, megereszkedve, túl minden reményen. Kisebb színpadi szerepet kap a hűségéért. Egy leszbikus epizódszerep vetkőzéssel majd a porszagú stúdiószínháznak kinevezett padláson valami poszt utáni poszt-posztmodernre csupaszolt görög drámában, leöntik piros festékkel, fanszőrzet, ferde súrlófény, fehér hátának kiszolgáltatottsága, újabb évad, újabb ráncok. Ősz hajszál.

Agyamra megy ez a szindbádozás, rögtönzésszerűen leszállok a vonatról, a portás nem ismeri meg bennem a néhai szerzőt, igen, Olgika bent van, a kiesett súgót helyettesíti, most éppen fent van a ... – köszönöm, majd máskor, vissza az állomásra, mit akarnék én itt, mit is akartam valaha. Hát elég gyenge lettem, nem tudok magamra főzni, és Aliz, első és utolsó feleségem, már tíz éve, hogy elhagyott a fogorvos kedvéért, akihez nem dől már a pénz, viszont jól egymáshoz öregedtek, most üzent, hogy találkozzunk. És az a sakk-kockás harisnya, a művirág, folyton előjön, mi ez, ha nem a nem várt öregedés... végül is nem gázolt el a villamos, és nem omlott be a színház, és soha nem kaptam meg az előnyös ajánlatot Grazba operett írására – hallott-e már valaki előnytelen grazi szerződésről?

Ha valami nem hagy nyugodni, egy telefon még benne van. Egy személytelen telefon. Meg tudná, kérem, mondani, hogy a színészház tizenhetes szobájában ki lakik most? Uram, a volt színészházat felújították, most Szigligeti Művészotthon a neve. Nincs benne tizenhetes számú apartman. *vége*